

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,
faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021-12-21 Nr. 3-2196

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO PAKARTOTINIO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, atsižvelgdama į 2021 m. gruodžio 9 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktą išvadą ir 2021 m. gruodžio 14 d. tarpinstituciniame pasitarime išsakytas pastabas, pakartotinai teikia patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 4 d. nutarimo Nr. 918 „Dėl Elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto veiksmų ir priemonių plano patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2021 m. sausio 15 d. potvarkiu Nr. 7 „Dėl darbo grupės sudarymo“ (toliau – Potvarkis) buvo sudaryta darbo grupė Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu projekto priežiūros, elektros energetikos sistemos patikimo veikimo stiprinimo ir būtinųjų priemonių, skirtų apsaugoti nuo trečiųjų šalių nesaugių branduolinių elektrinių keliamų grėsmių, įgyvendinimo klausimams spręsti (toliau – Darbo grupė). Potvarkio 2.1.2 papunkčiu Darbo grupei pavesta parengti ir pateikti komisijai Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos tinklais darbui sinchroniniu režimu įgyvendinimo, elektros energetikos sistemos patikimo veikimo stiprinimo ir būtinųjų priemonių, skirtų apsaugoti nuo trečiųjų šalių nesaugių branduolinių elektrinių keliamų grėsmių, taikymo klausimams koordinuoti (toliau – Komisija) pasiūlymus dėl planavimo dokumentų, susijusių su Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo (toliau – Įstatymas) įgyvendinimu, atnaujinimo, optimizavimo ir efektyvaus jų įgyvendinimo.

Įgyvendinant šį pavedimą 2021 m. birželio 18 d. vykusiam Darbo grupės posėdyje buvo aptartas sinchronizacijos projekto įgyvendinimo ir elektros energetikos sistemos saugumo ir patikimumo stiprinimo veiksmų ir priemonių plano parengimo klausimas. Šio posėdžio metu buvo nutarta pasiūlyti Energetikos ministerijai parengti integruoto sinchronizacijos projekto įgyvendinimo ir elektros energetikos sistemos saugumo ir patikimumo stiprinimo veiksmų ir priemonių plano projektą atitinkamai peržiūrint Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 4 d. nutarimą Nr. 918 „Dėl Elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto veiksmų ir priemonių plano patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 11 d. nutarimą Nr. 1270 „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos savarankiškumo ir patikimumo stiprinimo priemonių plano patvirtinimo“.

Atsižvelgdama į tai, Energetikos ministerija parengė Nutarimo projektą, kuriuo siūloma nauja redakcija išdėstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 4 d. nutarimą Nr. 918 „Dėl Elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto veiksmų ir priemonių plano patvirtinimo“, kuriuo būtų tvirtinamas Elektros energetikos sistemos sinchronizacijos įgyvendinimo ir elektros energetikos sistemos saugumo ir patikimumo stiprinimo veiksmų ir priemonių planas

(toliau – Integruotas planas), ir pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 11 d. nutarimą Nr. 1270 „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos savarankiškumo ir patikimumo stiprinimo priemonių plano patvirtinimo“, šiuo nutarimu patvirtinto Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos savarankiškumo ir patikimumo stiprinimo priemonių plano aktualias nuostatas ir struktūrą perkeliant į Integruotą planą.

Atitinkamai Nutarimo projekto esminis tikslas išlieka – nustatyti Integruoto plano projekte konkrečius veiksmus ir priemones, kurių pagrindu turi būti įgyvendintas elektros energetikos sinchronizacijos projektas (toliau – Sinchronizacijos projektas), kartu užtikrinant Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos saugumo ir patikimumo stiprinimą ir atsparumą nuo trečiųjų šalių galimo poveikio iki Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos desinchronizacijos nuo Nepriklausomų Valstybių Sandraugos šalių elektros energetikos sistemos (IPS / UPS) ir tolesnį patikimą elektros energetikos sistemos veikimą iki ir po sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais.

Integruoto plano projektas leis užtikrinti efektyvesnį šių tikslų įgyvendinimą, nes visi numatyti veiksmai ir priemonės jiems pasiekti iš esmės yra būtini tam, kad Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema būtų parengta ir išplėta taip, kad ją būtų galima sujungti su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu.

Veiksmai ir priemonės Integruoto plano projekte yra skiriami į dvi pagrindines grupes, t. y. veiksmus ir priemones Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos saugumo ir patikimumo stiprinimui (II skyrius) ir sujungimui su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu (III skyrius). Svarbu pažymėti, kad II skyriuje numatyti veiksmai ir priemonės kartu yra svarbūs rengiantis elektros energetikos sistemos sinchronizacijai su kontinentinės Europos tinklais.

Veiksmai ir priemonės Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos saugumo ir patikimumo stiprinimui yra sugrupuoti į atskiras kategorijas, priklausomai nuo to, kokia apimtimi ir būdu elektros energetikos sistema yra parengiama veikti saugiai ir patikimai atskirai nuo kitų valstybių elektros energetikos sistemų:

- Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos parengtis avariniam prijungimui prie Lenkijos Respublikos elektros tinklų per sinchroninę jungtį;
- Baltijos šalių elektros energetikos sistemų parengtis avariniam prijungimui prie Lenkijos Respublikos elektros tinklų per sinchroninę jungtį;
- Lietuvos elektros energetikos sistemos pasirengimo izoliuotam darbui užtikrinimas;
- Baltijos šalių elektros energetikos sistemų pasirengimo izoliuotam darbui užtikrinimas.

Atsižvelgiant į tai, kad Integruotame plane numatomi veiksmai ir priemonės, skirti elektros energetikos sistemos saugumo ir patikimumo stiprinimui, rengiantis elektros energetikos sistemos sinchronizacijai su kontinentinės Europos tinklais yra siūloma patikslinti veiksmų plano pavadinimą nurodant elektros energetikos sistemos saugumo ir patikimumo stiprinimo svarbą.

Vadovaujantis Įstatymo 13 straipsnyje nustatytais Sinchronizacijos projekto įgyvendinimo principais, Integruoto plano projekte siūloma nurodyti, kad Sinchronizacijos projektą teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis įgyvendina elektros perdavimo sistemos operatorius LITGRID AB. Perdavimo sistemos operatorius įpareigojamas įgyvendinti visus Integruoto plano projekte numatytus veiksmus ir priemones, išskyrus tuos atvejus, kai prie konkrečių veiksmų ir priemonių Integruoto plano projekte yra nurodomas kitas asmuo (ar asmenys), kaip atsakingi už tokių veiksmų ir priemonių įgyvendinimą individualiai ar kartu su kitais nurodytais asmenimis.

Integruoto plano projekte, be elektros perdavimo sistemos infrastruktūros parengimo ir organizacinių valdymo priemonių, siūloma numatyti konkrečias priemones, reikalingas elektros energetikos sistemos pajėgumams, kurių reikia izoliuotam elektros energetikos sistemos darbui užtikrinti.

Be perdavimo sistemos operatoriaus atsakomybės vykdant Integruoto plano projekte numatytus veiksmus ir priemones, taip pat numatoma ir papildomas paslaugas, reikalingas elektros energetikos sistemos saugumui ir patikimumui užtikrinti, teikiančių elektros energijos gamintojų ir (ar) kitų asmenų (t. y. asmenų, eksploatuojančių kitus elektros įrenginius, galinčius teikti papildomas paslaugas, pvz., baterijas, kaupiklius ir kt.) atsakomybė už tam tikrą Synchronizacijos projekto veiksmų ir priemonių tinkamą įgyvendinimą.

Integruoto plano projekte numatytų priemonių ir veiksmų galutiniai įgyvendinimo terminai atitinka dabartinę jų įgyvendinimo prognozę. Tai leis užtikrinti synchronizacijos projekto įgyvendinimo priežiūrą vadovaujantis aktualia informacija. Svarbu pažymėti, kad Integruotame plane numatytos priemonės ir veiksmai yra suplanuoti taip, kad Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema būtų parengta sujungti su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu optimaliais terminais, tačiau ne vėliau, nei numatyta Įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje ir Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos 1.2.1 papunktyje.

Nutarimo projektu taip pat siūloma pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 11 d. nutarimą Nr. 1270 „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos savarankiškumo ir patikimumo stiprinimo priemonių plano patvirtinimo“, kuriuo patvirtinto Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos savarankiškumo ir patikimumo stiprinimo priemonių plano aktualūs veiksmai, priemonės ir struktūra dėl elektros energetikos sistemos pasirengimo veikti saugiai ir patikimai etapų esant tam tikroms aplinkybėms yra perkelta į Integruoto plano projektą.

Integruoto plano projektas yra papildytas šiais veiksmais ir priemonėmis:

- Sumontuota, išbandyta ir parengta įjungimui LitPol Link jungties įranga, reikalinga kompleksiniams prisijungimo avariniu būdu bandymams atlikti (9.1.2.3 papunktis);
- Prisijungimo avariniu būdu bandymas (9.1.3 papunktis);
- Baltijos šalių elektros energetikos sistemų parengtis avariniam prijungimui prie Lenkijos Respublikos elektros tinklų per sinchroninę jungtį (9.2 papunktis);
- Lietuvos elektros energetikos sistemos izoliuoto darbo bandymas (9.3.3 papunktis);
- Paklausos valdymo priemonių užtikrinimas (9.3.4 papunktis);
- Lietuvos elektrinės kombinuoto ciklo bloko dalyvavimas elektros energijos rinkoje (9.3.6 papunktis);
- Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės plėtros projekto įgyvendinimas (9.3.7 papunktis);
- Lietuvos elektrinės darbo išteklių užtikrinimas, siekiant išlaikyti įrenginių prieinamumą elektros energijos gamybai iki Lietuvos elektros energetikos sistemos synchronizacijos su kontinentinės Europos elektros tinklais (9.3.8 papunktis);
- Baltijos šalių elektros energetikos sistemų izoliuoto darbo bandymai (9.4.4 papunktis);
- 330 kV Neries transformatorių pastotės rekonstravimas (12.1.7 papunktis);
- Prisijungimo priemonių katalogo (angl. catalogue of measures) reikalavimų vykdymas (12.1.13 papunktis);
- Elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos projekto įgyvendinimo veiksmų ir priemonių (pagal Plano 9.3.9 papunktį) dalinio finansavimo Lietuvos Respublikos biudžeto asignavimais Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis ir (ar) Europos Sąjungos fondų lėšomis, gautomis Naujos kartos Lietuva – Ekonominio gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonių 2021–2026 plano subsidijomis, dotacijomis ar joms prilygintomis lėšomis užtikrinimas (14.1.1.4 papunktis);
- Paskirtojo kaupimo sistemos operatoriaus nuosavų ir (ar) skolintų lėšų, skirtų elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos (pagal Plano 9.3.9 papunkčio veiksmus ir priemones) įrengimui finansuoti, užtikrinimas (14.1.3.1 papunktis).

Taip pat yra tikslinami šių veiksmų ir priemonių įgyvendinimo terminai:

- Elektros perdavimo linijos ir 330 kV Alytaus transformatorių pastotės rekonstravimo (išplėtimo) statybos rangos darbų vykdymas, priėmimas ir užbaigimas (9.1.2 papunktis) – iš 2021 m. II ketv. į 2021 m. IV ketv.;
- rekonstruotos 330 kV Alytaus ir 330 kV Telšių transformatorių pastotės ir įrengti nauji sinchroniniai kompensatoriai: sinchroninių kompensatorių prijungimas, bandymas ir perdavimas eksploatuoti (statybos rangos darbų vykdymas, priėmimas ir užbaigimas) (9.3.2.1 papunktis) – iš 2023 m. I ketv. į 2023 m. IV ketv.;
- Elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos įrengimui reikalingos įrangos, darbų ir paslaugų pirkimas (9.3.9 papunktis) – iš 2021 m. II ketv. į 2021 m. IV ketv.;
- Elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos (ar atskirų jos elementų) statybos projektavimas ir užsakymas (9.3.9.2 papunktis) – iš 2021 m. IV ketv. į 2022 m. II ketv.;
- Elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos prijungimas prie perdavimo tinklų (9.3.9.3 papunktis) – iš 2022 m. II ketv. į 2022 m. III ketv.;
- Elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos bandomoji eksploatacija (9.3.9.4 papunktis) – iš 2022 m. II ketv. į 2022 m. IV ketv.;
- Izoliuoto darbo rezervo paslaugos teikimo pradžia (9.3.9.5 papunktis) – iš 2022 m. III ketv. į 2022 m. IV ketv.;
- Elektros energetikos sistemos dažnio stabilumo vertinimo sistemos (FSAS) įrengimas perdavimo sistemos operatoriaus valdymo sistemoje, bandymai ir naudojimo pradžia (9.4.1.2 papunktis) – iš 2023 m. II ketv. į 2024 m. II ketv.;
- Automatinio generacijos valdymo sistemos įdiegimas perdavimo sistemos operatoriaus valdymo sistemoje (9.4.2.1 papunktis) – iš 2023 m. II ketv. į 2023 m. IV ketv.;
- Automatinio generacijos valdymo sistemos įdiegimas elektros energijos gamintojų įrenginiuose (9.4.2.2 papunktis) – iš 2023 m. II ketv. į 2024 m. II ketv.;
- Su Projekto įgyvendinimu susijusių perdavimo sistemos operatoriaus 2019–2021 m. veiklos sąnaudų įtraukimas į elektros energijos perdavimo ir (ar) papildomų paslaugų kainą Tarybos nustatyta tvarka (14.1.2.1 papunktis) – iš 2019 m. IV ketv. į 2021 m. IV ketv.

Integruoto plano projektas buvo pristatytas 2021 m. spalio 18 d. vykusiame Komisijos posėdyje, kuriame Komisija nutarė atsižvelgti į pasiūlymus dėl Integruoto plano ir pasiūlė Energetikos ministerijai Integruoto plano projektą, suderinus su suinteresuotais asmenimis ir institucijomis, pateikti tvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Nutarimo projektu įgyvendinamos Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 242.1 papunkčio nuostatos.

Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų ir nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus, kadangi nepatenka į minėtų taisyklių reguliavimo sritį.

Nutarimo projektu iš esmės nėra keičiamas esamas teisinis reguliavimas ar reglamentuojami iki šiol nereglamentuoti santykiai, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

Nutarimo projekte nepateikiama naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų, todėl jis nevertintas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nutarimo projektas buvo derintas su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Valstybine energetikos reguliavimo taryba, LITGRID AB, UAB EPSO-G, UAB „Ignitis grupė“, AB „Ignitis gamyba“ ir paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektas svarstytas 2021 m. gruodžio 14 d. Tarpinstituciniame pasitarime, kur buvo pasiūlyta Nutarimo projektą patikslinti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas. Teikiamas Nutarimo projektas iš esmės yra patikslintas. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad Integruoto plano II skyriuje numatomi veiksmai ir priemonės, skirti elektros energetikos sistemos saugumo ir patikimumo stiprinimui, rengiantis elektros energetikos sistemos sinchronizacijai su kontinentinės Europos tinklais yra siūloma palikti patikslintą veiksmų plano pavadinimą nurodant elektros energetikos sistemos saugumo ir patikimumo stiprinimo svarbą.

Nutarimo projektas teisės aktų nustatyta tvarka skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos Energetinio saugumo grupės vyresnysis patarėjas Gediminas Karalius, tel. +370 602 46 536, el. p. gediminas.karalius@enmin.lt.

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 25 lapai.

Energetikos ministras

Dainius Kreivys